

sindikalni poročevalec

številka 12

7. decembra 1990

PREDLOG

ORGANIZIRANOST ZVEZE SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE

I. NAČELA ORGANIZIRANJA ZSSS

1. organiziranost v ZSSS se gradi na panožnem načelu od člana navzgor: član – sindikat podjetja ali zavoda, sindikat dejavnosti na območju, sindikat dejavnosti Slovenije.

2. sindikat dejavnosti na območju ustanovijo za izvajanje dela svojih programov območno organizacijo sindikatov kot teritorialno obliko organiziranosti, ki je v njihovi funkciji in predstavlja tudi strokovni servis članom in organizacijam na območju.

Sindikati podjetja, ki nimajo pogojev za ustanovitev območnih odborov dejavnosti, se lahko neposredno povezujejo v območno organizacijo sindikatov.

3. zvezi se statutarno opredelijo njene funkcije, pristojnosti in naloge, ki jih nanjo prenesejo člani, za izvajanje katerih se organizira potrebna strokovna in administrativna služba zveze.

4. skupno dogovorjene in prenešene naloge sindikatov dejavnosti se lahko opravljajo v skupnih strokovnih službah organiziranih pri zvezi. Opredelitev za skupne strokovne službe je stvar posameznih ali vseh sindikatov dejavnosti in ima za svojo posledico njihovo obveznost, da jih financirajo.

5. solidarnost za delovanje sindikatov dejavnosti na republiški ravni se opredeli v posebnem izvedbenem aktu Pravilnika o financiranju in finančno-materialnem poslovanju ZSSS, ki ga sprejme svet ZSSS v soglasju s sindikati dejavnosti Slovenije.

II. VSEBINSKE OPREDELITVE DELA ALI IZVAJANJA PROGRAMA V POSAMEZNIH OBLIKAH ORGANIZIRANOSTI ZVEZE SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE

1. sindikat podjetja ali druga oblika organiziranja dela:

- včlanjevanje in zbiranje sindikalne članarine,
- sodelovanje pri sklepanju podjetniških kolektivnih pogodb,
- izobraževanje in sindikalno usposabljanje,
- sodelovanje pri ugotavljanju nastanka in reševanja presežnih delavcev,
- nadzor nad uveljavljanjem kolektivnih pogodb ali splošnih aktov,
- udeležba v postopku urejanja pravic delavcev, ki izhajajo iz dela in iz delovnega razmerja,
- dajanje pobud za sprejem ukrepov s področja splošnega in posebnega varstva pri delu,
- organizacija in vodenje stavke,
- oblikovanje solidarnostnih skladov za dodeljevanje pomoči za primere poškodb pri delu, poklicnih bolezni, bolezni, nezgode ali smrti,
- medsindikalno sodelovanje,
- organiziranje rekreativne in športne aktivnosti ter aktivnosti na področju kulture.

2. sindikati dejavnosti Slovenije: (na republiški ravni)

- pridobivanje članov,
 - sklepanje in nadzor nad uresničevanjem panožnih kolektivnih pogodb,
 - spremljanje rezultatov in pogojev ustvarjanja z vidika ekonomskega in socialnega položaja delavcev v dejavnosti,
 - strokovno svetovanje s področja dejavnosti vsem oblikam sindikalne organiziranosti,
 - spremljanje delovnih in življenjskih razmer delavcev, skrb za varno delovno okolje, odnos do ekologije,
 - uresničevanje in zastopanje specifičnih interesov članstva posamezne dejavnosti v institucijah sistema,
 - napovedovanje in organiziranje stavk v dejavnosti,
 - oblikovanje skladov,
 - mednarodna dejavnost,
 - medsindikalno sodelovanje,
 - zagotavljanje višjih strokovnih oblik usposabljanja.
- Kadrovsko zasedbo opredelijo pristojni organi sindikatov dejavnosti Slovenije.

Skupno dogovorjene in prenešene naloge sindikatov dejavnosti, ki se opravljajo v skupni strokovni službi:
(naloge in kadrovska zasedba se dokončno opredelijo na osnovi interesov in potreb sindikatov dejavnosti in jih tudi le-ti na tej osnovi financirajo)

- panožne kolektivne pogodbe, pogajanja in spremljanje rezultatov gospodarjenja v panogi,
- načrtovanje vsebine in organizacija izvedbe izobraževanja sindikalnih zaupnikov,
- sindikalna evidenca in statistika ter personalne zadeve zaposlenih,
- organizacija, funkcioniranje in strokovno vodenje sindikalnih skladov,
- izvajanje dogovorjenega sistema financiranja in finančno-materialnega poslovanja v zvezi in sindikatih dejavnosti, računovodske evidence ter odnos do zunanjih finančnih institucij.

3. območna raven organiziranosti:

- (sindikati dejavnosti na območju in območne organizacije sindikatov)
- pridobivanje članov,
 - sodelovanje pri sklepanju kolektivnih pogodb v podjetjih in nadzor nad njihovim izvajanjem,
 - strokovna pomoč sindikalnim zaupnikom in sindikatom podjetij,
 - pravna pomoč članom sindikata in sindikatom podjetij,
 - solidarnost do članstva, pomoči in ugodnosti,
 - uveljavljanje interesov članstva v odnosu do lokalne samouprave,
 - izvajanje izobraževanja in usposabljanja sindikalnih zaupnikov,
 - organizacijska in strokovna pomoč pri stavkah,
 - aktivnost na področju kulture, oddiha in rekreacije,
 - sodelovanje z drugimi sindikati.

Kadrovsko zasedbo opredelijo območne organizacije v dogovoru s sindikati dejavnosti območja. V njenem okviru morajo zagotoviti:

- na vsakem območju najmanj enega profesionalnega delavca pravne pomoči,
- v vsaki občini (kjer ni sedež območja) naj bo praviloma sindikalna pisarna. Kadrovska zasedba je odvisna od števila članov in posamezni občini ter je predmet ustreznih aktov območne organizacije,
- območna organizacija sindikatov v svojih aktih opredeli število izpostav in njihove funkcije.

4. skupno dogovorjene naloge zveze

- razvoj sistema plač in tarifne politike kot osnov za kolektivno pogajanje,
- zastopanje v institucijah sistema, predvsem na naslednjih področjih:
 - delovno-pravna zakonodaja,
 - ekonomski položaj in socialna varnost delavcev,
 - zaposlovanje,
 - soupravljanje,
 - ustavnost, zakonitost, pravna varnost,
- mednarodna dejavnost,
- uvajanje in uveljavljanje sindikalnih svoboščin in pravic,
- organiziranje delovanja pravnega zastopanja in nudenja pravne pomoči v kolektivnih in individualnih sporih na področju delovnega in socialnega prava in premoženjsko pravne zadeve,
- vzpostavljane pogojev za delovanje vseh organizacijskih oblik v ZSSS na načelih solidarnosti,
- dograjevanje in razvijanje vloge, položaja in organiziranosti sindikatov ter medsindikalno sodelovanje,
- politični marketing in informacijski sistem,
- usklajevanje interesov in aktivnosti znotraj zveze.

Predlog kadrovske zasedbe:

- predsednik, sekretar, člani predsedstva
- devet strokovnih delavcev z visoko oziroma višjo izobrazbo
- štiri delavke s srednjo izobrazbo

Za opravljanje teh nalog predlagamo 19 izvajalcev, kar v stroškovnem smislu skupaj s pripadajočimi materialnimi stroški in delnim pokrivanjem stroškov tehničnih služb in uprave stavbe predstavlja 10% od sredstev članarine, ki jo sindikati podjetja namenijo za ostale ravni organiziranosti.

Tehnične službe in uprava stavbe:

Te službe so namenjene za zagotavljanje prostorskih in drugih tehničnih pogojev za delovanje zveze in sindikatov dejavnosti. Na osnovi razdelitve lastnine na idealne deleže in izračuna stroškov posameznih uporabnikov prostorov krije vsak subjekt ekonomske stroške uporabe prostorov v Domu sindikatov in tréhičnih služb. Vir za pokrivanje teh stroškov je tudi najemnina za izdane poslovne prostore na Dalmatinovi 4. V okviru tehničnih služb in uprave stavbe so zajeta naslednja opravila: hišniška opravila, vzdrževanje

stavbe, ekonomat, varovanje in zveze, vozni park, vložišče, ekspedit in razmnoževanje ter obrat družbene prehrane.

Predlog kadrovske zasedbe:

- sedemnajst izvajalcev srednje in nižje strokovne izobrazbe
- en vodja službe
- delavke v obratu družbene prehrane niso zajete v številu izvajalcev, ker naj bi se ekonomsko pokrivalo s poslovanjem obrata družbene prehrane.

III. DELITEV SINDIKALNE ČLANARINE

Osnovno delitveno razmerje članarine za posamezni nivo sindikalne organiziranosti temelji na programskih nalogah, ki se na posameznem nivoju

izvajajo. Posamezni sindikati dejavnosti Slovenije in območne organizacije sindikatov se lahko dogovorijo o drugačni delitvi programskih nalog.

Posledično se potem spremeni tudi delež sredstev članarine, pri čemer se upoštevajo tudi specifičnosti posameznih območij in sindikatov dejavnosti.

Osnovno delitveno razmerje sindikalne članarine (55% od 0,6% = 100):

– območna raven	– 60%
– sindikati dejav. na rep. ravni	– 30%
– zveza	– 10%

Sindikati podjetja, zavoda ali druge oblike organiziranosti dela nakažejo ob izplačilu osebnih dohodkov 55% od zbrane članarine na žiro račun območne organizacije sindikatov. Območna organizacija sindikatov nakaže do 5. in do 20. v mesecu dogovorjen delež za posamezne sindikate dejavnosti Slovenije in zvezo na skupni prehodni račun članarine pri svetu ZSSS.

Predlog

Svet Zveze Svobodnih sindikatov Slovenije je na podlagi 3. točke 10. člena statuta ZSSS, dne

sprejel

PRAVILNIK O FINANCIRANJU IN FINANČNO-MATERIALNEM POSLOVANJU ZSSS

I. Splošna določila

1. člen

S tem pravilnikom Zveze svobodnih sindikatov Slovenije se urejajo načela financiranja in porabe sredstev članarine v organih in organizacijah sindikatov dejavnosti ZSSS (v nadaljevanju: sindikati dejavnosti) in ZSSS, zlasti način plačevanja in obračunavanja članarine, vodenje evidence o vplačani članarini, namembnost članarine, način zbiranja in delitve članarine, sestava finančnih načrtov organizacij in organov sindikatov dejavnosti in ZSSS, naloge odredbodajalca, oblikovanje in poslovanje s skladi organizacij in organov sindikatov dejavnosti in ZSSS, upravljanje z nepremičninami, pravice članov do materialne pomoči.

2. člen

Organizacije in organi sindikatov dejavnosti Slovenije in ZSSS vodijo finančno-materialno poslovanje po tem pravilniku, zakonu o računovodstvu in v skladu z drugimi predpisi.

3. člen

Dejavnost organizacij in organov v ZSSS se financira po načelih samofinanciranja, solidarnosti in vzajemnosti.

4. člen

Sindikati podjetja poleg prihodka iz članarine pridobivajo še prihodek iz:

- obresti od denarnih sredstev
- drugih prihodkov, ki izvirajo iz aktivnosti sindikatov podjetij (prihodek iz lastne dejavnosti)
- dotacij podjetja iz dobička.

Ostale ravni sindikalne organiziranosti pridobivajo dodatni prihodek iz:

- prihodka od lastne dejavnosti
- drugih prihodkov
- obresti od denarnih sredstev.

S temi sredstvi posamezne ravni sindikalne organiziranosti samostojno gospodarijo.

5. člen

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije z načelom solidarnosti in vzajemnosti zagotavljamo članom izvedbo dogovorjenega programa in sprejeto organiziranost. Sredstva solidarnosti in vzajemnosti se določijo z letnim finančnim načrtom.

6. člen

Prihodki, zbrani s članarino, so last organizacij in organov sindikatov dejavnosti ter drugih oblik sindikalne organiziranosti. Sredstva članarine niso družbena sredstva. Članarina je namenjena za financiranje dejavnosti in akcij organizacij in organov sindikatov dejavnosti ter drugih oblik sindikalne organiziranosti. Sredstva članarine niso vračljiva.

7. člen

Organi na vseh ravneh sindikalne organiziranosti morajo najmanj enkrat letno seznaniti člane v orga-

nizacijah s plačevanjem članarine in porabo sredstev.

II. Načini plačevanja in obračunavanja članarine

8. člen

Višina članarine v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije znaša najmanj 0,6% od obračunanega in izplačanega neto osebnega dohodka ali drugih prejemkov člana. Višino članarine na podlagi dogovora med članstvom določijo sindikati dejavnosti in druge oblike sindikalne organiziranosti v Svetu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

Osnova za obračun članarine za:

- kmeta je osnova, od katere se obračunavajo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
- svobodnega umetnika je osnova, od katere se obračunavajo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

9. člen

Upokojenci, ki ne prejemajo varstvenega dodatka, plačujejo članarino v letnem pavšalnem znesku, ki ga vsako leto opredeli svet ZSSS.

10. člen

Članarine ne plačujejo začasno nezaposleni člani, ki prejemajo nadomestilo osebnega dohodka ali socialno pomoč pod zneskom, ki zagotavlja materialno in socialno varnost in člani, ki služijo vojaški rok ter upokojenci, ki prejemajo varstveni dodatek.

11. člen

Sindikati podjetij in sindikati dejavnosti lahko na podlagi dodatno sprejetega programa določijo višjo članarino od 0,6% in s tem delom samostojno razpolagajo.

12. člen

Člani plačujejo članarino v podjetjih oziroma drugih oblikah organiziranja dela. Član sindikata je dolžan vsak mesec plačati članarino od svojega obračunanega in izplačanega neto osebnega dohodka in vseh njegovih nadomestil oziroma od drugih prejemkov, od katerih se obračunavajo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Člani plačujejo tako, da opravi obračun in izvrši nakazilo članarine strokovna služba podjetja ali druga oblika organiziranosti dela.

Posamezni člani, ki niso vključeni v organizirane oblike delovanja, nakazujejo članarino na območno organizacijo ZSSS.

III. Razporeditev članarine in vodenje evidence o vplačani članarini

13. člen

Članarina iz 8. člena tega pravilnika se razporeja tako, da:

- 45% ostane sindikatu podjetja oziroma drugi obliki organiziranja dela.
- 55% se odvede za potrebe sindikatov dejavnosti in drugih oblik sindikalne organiziranosti.

14. člen

Zbrana 55% članarina za potrebe sindikatov dejavnosti in drugih oblik sindikalne organiziranosti se deli med posamezne uporabnike v naslednjih razmerjih:

– za sindikate dejavnosti	30%
– za območne organizacije ZSSS	60%
– za Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije	10%

15. člen

Sindikat podjetja zadrži 45% deleža članarine, preostalih 55% od 0,6% obračunanega in izplačanega neto osebnega dohodka pa takoj ob izplačilu osebnega dohodka nakaže na žiro račun območne organizacije ZSSS.

Na virmanskem nalogu oziroma položnici sindikata podjetja morajo biti naslednji podatki:

- mesec, za katerega je nakazana članarina,
- število članov sindikata podjetja,
- število članov, ki so plačali članarino,
- 100% osnova, od katere je obračunan delež članarine,
- pravilen naslov sindikata podjetja.

Te naloge za sindikat podjetja opravi strokovna služba podjetja.

16. člen

Območne organizacije ZSSS so dolžne do 5. in do 20. v mesecu nakazati delež članarine iz 14. člena pravilnika za sindikate dejavnosti in ZSSS na skupni prehodni račun članarine pri svetu ZSSS, in sicer za vso zbrano članarino v posameznem mesecu.

Iz skupnega prehodnega računa članarine pri svetu ZSSS se sredstva delijo po stroškovnih mestih posameznih sindikatov dejavnosti in zveze.

17. člen

Sredstva članarine, ki pripadajo posameznim ravnam sindikalne organiziranosti so namenjena za stroške njihovega rednega delovanja in izvajanja programskih nalog, opredeljenih v dokumentu o organiziranosti ZSSS ter njihovih aktih.

18. člen

Območne organizacije ZSSS vodijo evidenco o vplačani članarini, in sicer o:

1. številu sindikatov podjetij
2. številu članov sindikata podjetja
3. številu sindikatov podjetij, ki so plačali članarino
4. številu članov, ki so plačali članarino
5. znesku vplačane članarine na območno organizacijo ZSSS
6. znesku 100% vplačane članarine
7. znesku članarine, ki ga zadrži območna organizacija ZSSS

8. znesku članarine, ki ga odvede območna organizacija ZSSS na skupni prehodni račun članarine pri svetu ZSSS za posamezne sindikate dejavnosti in zveze.

Te naloge opravljajo v območni organizaciji ZSSS za to pooblaščen odgovorne osebe. Območne organizacije ZSSS so dolžne sindikate dejavnosti sproti obveščati o gibanju članov in plačevanju članarine.

IV. Skladi organizacij in organov sindikatov dejavnosti in ZSSS

19. člen

Organizacije in organi sindikatov dejavnosti in ZSSS oblikujejo sklade, ki so obvezni po zakonu. Sklade oblikujejo iz sredstev članarine in iz drugih prihodkov oz. iz presežka prihodkov po zaključnem računu. Sredstva za sklade se predvidijo s finančnim načrtom organizacij in organov sindikatov dejavnosti in ZSSS. Organi sindikatov dejavnosti in ZSSS s posebnim sklepom določijo tudi namembnost in način porabe sredstev skladov.

Organizacije in organi sindikatov dejavnosti in ZSSS ter drugih oblik sindikalne organiziranosti oblikujejo sklade rezerv, ki se uporabljajo za dopolnilno izvajanje načela solidarnosti in vzajemnosti.

20. člen

Organizacije in organi sindikatov dejavnosti in ZSSS lahko poleg skladov iz 19. člena tega pravilnika ustanavljajo namenske sklade, kot so:

- stavkovni sklad za pomoč stavkajočim,
- solidarnostni sklad za dodeljevanje solidarnostne pomoči v primeru stečaja in likvidacije podjetja, poškodbe pri delu, poklicnih bolezni, bolezni, nezgode ali smrti.

Sklep o ustanovitvi namenskih skladov vsebuje naziv, namen, za katerega so ustanovljeni, vire in merila za porabo sredstev ter njihove organe upravljanja in nadzora.

V. Finančni načrti, zaključni računi

21. člen

Organizacije in organi sindikatov dejavnosti in ZSSS na podlagi ovrednotenja programa dela sprejmejo finančni načrt, s katerim predvidijo sredstva za financiranje programa, materialne stroške, osebne dohodke ter sklade.

Vsaka organizacija in organ sindikatov dejavnosti in ZSSS je samostojna pri oblikovanju, usklajevanju ter sprejemu finančnega načrta v okviru svojih sredstev.

22. člen

Organizacije in organi sindikatov dejavnosti in ZSSS sprejmejo vsako leto zaključni račun v skladu s finančnimi predpisi ter navodili o finančno-materialnem poslovanju ZSSS.

23. člen

Presežek prihodkov nad odhodki razporejajo organizacije in organi sindikatov dejavnosti in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije z zaključnim računom za namene, določene s programom in finančnim načrtom organizacij in organov sindikatov dejavnosti in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ter v skladu s pozitivnimi predpisi.

VI. Naloge odredbodajalca in računovodje oz. blagajnika

24. člen

Organizacije in organi sindikatov dejavnosti in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije določijo odredbodajalca in podpisnike žiro računa.

Odredbodajalec je odgovoren za izpolnjevanje finančnega načrta in za gospodarno ravnanje s sredstvi. Odredbodajalec ima predvsem naslednje pristojnosti:

- uresničuje finančni načrt v skladu s programom in dogovorjenimi nalogami organa sindikata dejavnosti in ZSSS.
- izvršuje sklepe organa v zvezi s finančno-materialnim poslovanjem,
- je eden od podpisnikov žiro računa,
- izdaja naloge za izplačila,
- podpisuje vse pogodbe, v mejah, ki jih s sklepom določi organ ZSSS in imajo za posledico spremembo stanja sredstev in njihovih virov,
- predlaga po potrebi organu spremembo finančnega načrta,
- podpisuje knjigovodsko dokumentacijo,
- je odgovoren za pripravo in izvedbo programa o nakupu, prodaji, odstopu in odpisu osnovnih sredstev v skladu s predpisi.

Sklep o nakupu, prodaji, odstopu in odpisu osnovnih sredstev sprejme pristojni organ sindikatov dejavnosti in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Odredbodajalec in vodja knjigovodstva izvedeta v skladu s predpisi klasifikacijo med osnovnimi sredstvi in drobnim inventarjem.

25. člen

Računovodja oziroma blagajnik je dolžan izpolniti le tiste naloge odredbodajalca, ki so v skladu z veljavnimi predpisi. Če računovodja oz. blagajnik ugotovi, da je nalog v nasprotju z veljavnimi predpisi, mora na to opozoriti odredbodajalca in od njega zahtevati pismeni nalog. Pisni nalog mora izvršiti, vendar je dolžan o tem takoj obvestiti nadzorni odbor.

26. člen

Finančna služba sveta ZSSS je pooblaščen za nadzor nad doslednim odvajanjem dogovorjenih deležev članarine na vseh ravneh organiziranosti.

Odredbodajalec na posameznih ravneh organiziranosti, ki dela v nasprotju z določili tega pravilnika, je disciplinsko odgovoren.

VII. Upravljanje s premičninami in nepremičninami

27. člen

Premičnine in nepremičnine so last organizacij in organov ZSSS in sindikatov dejavnosti ter drugih oblik sindikalne organiziranosti.

Osnovna in druga sredstva ZSSS se lahko prodajo, odtujijo ali odpšejo le v skladu z zakonskimi predpisi. Sklep o odstopanju, prodaji in odpisu premoženja sprejmejo pristojni organi v ZSSS, sindikatih dejavnosti ter drugih oblikah sindikalne organiziranosti.

Odnos do premičnin in nepremičnin se opredeli s posebnim pravilnikom.

VIII. Pravice članov do materialne pomoči

28. člen

Organizacije in organi v ZSSS lahko članom nudijo materialne pomoči v primerih socialne ogroženosti.

O izplačani materialni pomoči se vodi evidenca pri organu, ki je to pomoč nudil.

Vire in kriterije ter način za dodeljevanje teh pomoči članom sindikata določi pristojni organ v ZSSS s sklepom ali pravilnikom.

29. člen

Sindikati podjetij lahko ustanavljajo blagajne vzajemne pomoči. Poslovanje BVP se določi s posebnim pravilnikom, ki ga člani sprejmejo na ustanovnem zboru.

IX. Prehodne in končne določbe

30. člen

Organizacije in organi sindikatov dejavnosti in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ali od njih pooblaščen komisija na osnovi tega pravilnika sprejmejo izvedbene akte. Ta pravilnik razlaga predsedstvo Sveta ZSSS.

31. člen

Spremembe in dopolnitve tega pravilnika lahko predlagajo organizacije in organi sindikatov dejavnosti in Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.

Spremembe in dopolnitve se sprejmejo po enakem postopku, ki velja za sprejem tega pravilnika.

32. člen

Z dnem, ko prične veljati ta pravilnik, preneha veljavnost Pravilnika o financiranju in finančno-materialnem poslovanju Zveze sindikatov Slovenije, ki je bil sprejet 29. 2. 1984, in njegovih sprememb in dopolnitev z dne 23. 6. 1989, ter sklepa o začasnem načinu financiranja v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije z dne 27. junija 1990.

33. člen

Ta pravilnik velja od dne...

OBRAZLOŽITEV K DOKUMENTU O ORGANIZIRANOSTI ZSSS IN PREDLOGU PRAVILNIKA O FINANCIRANJU IN FINANČNO MATERIALNEM POSLOVANJU V ZSSS

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije smo od kongresa do 6. seje sveta, ki je bila 25. oktobra 1990, na vseh nivojih organiziranosti obravnavali deset dokumentov, ki so za uresničitev 1. in 2. točke 16. člena statuta ZSSS dograjevali področje organiziranosti in odnosov med posameznimi subjekti zveze. Predsedstvo sveta ZSSS je takoj po izvolitvi predlagalo najbolj demokratično pot dograjevanja sindikalne organiziranosti in sicer prek medsebojnih dogovorov sindikatov dejavnosti in teritorialnih oblik organiziranosti, vendar le-to ni dalo sadov, saj so bili pogledi med posameznimi subjekti teh dogovarjanj v popolnem nasprotju. Ta nasprotja so prišla do veljave tudi pri obravnavi predlogov, ki jih je dajalo predsedstvo. Takšne razmere so narekovale, da je predsedstvo dalo predlog vsebinske opredelitve dela, ki izvajanje

programa v posameznih oblikah organiziranosti in na njegovi osnovi deleže sredstev sindikalne članarine za posamezne nivoje organiziranosti. Predsedstvo je na svoji razširjeni seji 19. 11. 1990 imenovalo delovno skupino, sestavljeno iz predstavnikov sindikatov dejavnosti in teritorialnih oblik organiziranosti, ki je na dveh sejah obravnavala predloženi dokument organiziranosti ZSSS in Pravilnik o financiranju in finančno-materialnem poslovanju ZSSS ter ju vsebinsko dopolnila.

Dokument »Organiziranost Zveze svobodnih sindikatov Slovenije« opredeljuje osnovna načela organiziranosti, vsebinske opredelitve dela na posameznih ravneh organiziranosti ter osnovne opredelitve do delitve sindikalne članarine. Svet ZSSS je na 3. seji, 27. junija 1990, sprejel Predlog za

uskladitev sindikalne organiziranosti s programskim dokumentom, ki opredeljuje oblike sindikalne organiziranosti v ZSSS in odnose med njimi. Na njegovi osnovi ter na podlagi pobud iz razprave ter stališč 6. seje sveta ZSSS temelji predlagana delitev programskih nalog med posameznimi ravni sindikalne organiziranosti in osnovna delitvena razmerja sredstev sindikalne članarine. Tako delovna skupina kot predsedstvo sta na podlagi opravljene široke obravnave ugotovila, da morata oba dokumenta ob opredeljeni delitvi programskih nalog in posledično drugačnih delitvenih razmerij sindikalne članarine, dopustiti možnost odmikov, ki so posledica specifičnosti posameznih območnih organizacij in sindikatov dejavnosti Slovenije. Vsi ti odmiki ali drugačni prijemi so mogoči le na podlagi dogovora med posameznimi nivoji sindikalne organiziranosti ali njihovega članstva.

Pri nalogah oziroma funkcijah zveze je v dokumentu o organiziranosti opredeljena tudi kadrovska zasedba, medtem pa je le-ta pri območni ravni organiziranosti in sindikatih dejavnosti Slovenije prepuščena ureditvi v njihovih aktih, saj je na njih atudi vsa odgovornost za izpolnjevanje opredeljenega dela programskih nalog. Sindikati dejavnosti Slovenije lahko del skupno dogovorjenih in prenešenih strokovnih nalog opravljajo v skupni strokovni službi, katere dokončna vsebina in kadrovska zasedba se opredeli na osnovi interesov in potreb posameznih ali vseh sindikatov dejavnosti, saj jih le-ti na tej osnovi tudi financirajo. Sindikati dejavnosti prav tako v izvedbenem aktu Pravilnika o financiranju in finančno-materialnem poslovanju ZSSS opredelijo kriterije in merila za njihovo medsebojno solidarnost za delovanje na republiški ravni organiziranosti. Nekateri sindikati dejavnosti Slovenije z majhnim številom članstva namreč niso zmožni ob predlaganih delitvenih razmerjih samostojno kriti stroškov svojega delovanja.

V dokumentu o organiziranosti so posebej opredeljene tehnične službe in uprava stavbe na Dalmatinovi 4 ter potrebna kadrovska zasedba. Financiranje teh opravil zagotavljajo sindikati dejavnosti in zveza iz svojih prihodkov, ob tem pa se kot vir za njihovo pokrivanje namenja tudi najemnina za izdane poslovne prostore.

Predlagana pot nakazovanja sindikalne članarine je najbolj racionalna in je v praksi tudi pri sindikatih držav Zahodne Evrope. Za zagotavljanje izvajanja dogovorjenih delitvenih razmerij je v pravilniku dano pooblastilo strokovni

službi zveze za nadzor, prav tako pa pravilnik opredeljuje, da so odredbodajalci na posameznih ravneh organiziranosti, ki delajo v nasporetju z določili tega pravilnika, disciplinsko odgovorni.

Besedilo predloga pravilnika se poleg že navedenega bistveno razlikuje od osnutka v naslednjem:

- ker programski dokument in statut ZSSS delovanje sindikata razširjata tudi na vse nezaposlene člane, je v pravilniku predvideno tudi plačevanje članarine za tiste nezaposlene člane, ki niso socialno ogroženi (10. člen);
- v pravilniku je predvidena možnost individualnega plačevanja članarine (kmetje, svobodni umetniki, zaposleni pri zasebnih delodajalcih – 12. člen);
- z drugačno opredelitvijo nalog v dokumentu o organiziranosti v ZSSS so temu ustrezno spremenjeni pripadajoči deleži posameznih ravni organiziranosti. S tako dogovorjenimi deleži vsak subjekt pokriva stroške svojega delovanja, vključno z osebnimi dohodki zaposlenih (14. člen);
- ker je javna razprava pokazala, da se naj članarina iz sindikatov podjetij nakazuje na eno mesto in ker se s tem zagotavlja boljše evidenca števila članov in nadzor nad plačevanjem članarine, je v pravilniku opredeljeno, da se članarina iz sindikatov podjetij nakazuje na žiro račun območne organizacije (15. člen);
- zaradi predlaganega drugačnega načina nakazovanja članarine je v pravilniku opredeljen rok, do katerega morajo območne organizacije ZSSS nakazati pripadajoči delež za sindikate dejavnosti in zvezo na skupni predhodni račun članarine pri svetu ZSSS (16. člen);
- namembnost članarine ni več opredeljena za vsako raven organiziranosti posebej, temveč le načelno za vse ravni organiziranosti skupaj, ker je delitev nalog opredeljena v dokumentu o organiziranosti (17. člen);
- glede na predlagan spremenjen način nakazovanja 55 % deleža članarine iz sindikatov podjetij, je temu ustrezno spremenjeno določilo o vodenju evidence plačane članarine (18. člen).

Predsedstvo sveta ZSSS je na seji 5. decembra 1990 določilo predloga za izdajo Pravilnika o financiranju in finančno-materialnem poslovanju ZSSS in dokumenta Organiziranost Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ter ju predlaga svetu ZSSS v obravnavo in sprejem.

član predsedstva ZSSS
Milan Uroša

STALIŠČA IN PRIPOMBE

K PREDLOGU ZA IZDAJO ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH Z OSNUTKOM ZAKONA

Predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je na seji 26. novembra 1990 obravnavalo predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih z osnutkom zakona in sprejelo naslednja stališča in predloge.

STALIŠČA

Spremembe in dopolnitve zakona o delovnih razmerjih pomenijo zelo velik poseg v pravice, družbeno-ekonomski in socialni položaj delavcev. V sedanjih gospodarskih razmerah ni mogoče oceniti posledic, ki bi jih sprejem tega zakona povzročil. Predlagatelj zakona v oceni razmer in posledic daje nekatere elemente, ki pa ne dajajo realne slike. Na podlagi že večkrat izražene ocene, da je v Sloveniji od 100.000 do 140.000 podzaposlenih, je mogoče predvideti, da je tolikšno tudi število presežnih delavcev.

Spremembe in dopolnitve zakona o delovnih razmerjih so za položaj zaposlenih še posebej nevarne, ker v podjetjih in organizacijah praviloma začno reševati svoje ekonomske in razvojne probleme z »racionaliziranjem delovne sile« (zmanjševanjem števila zaposlenih, začasnimi presežki delavcev, zmanjševanjem osebnih dohodkov in podobno), šele nato pa začnejo pripravljati spremembe v proizvodnih in poslovnih programih, v tehnologiji in organizaciji dela ter podobno, namesto da bi se prestrukturiranja podjetij lotili hkrati in celovito.

Delavci so pri odločanju o presežkih vedno bolj potisnjeni na obrobje. V podjetjih v družbeni lasti so delavski sveti postali orodje v rokah poslovnih organov, v družbah (v družbeni, mešani in zasebni

kona o podjetjih praktično prenehali delovati, če sploh še so. Podoben je položaj sindikata ali sindikatov v podjetjih, ki jih prav tako poskuša potisniti v položaj, da niti ne morejo sodelovati s svojimi stališči in predlogi pri sprejemanju odločitev na tem področju.

Ob vsem tem pa ugotavljamo, da nimamo instrumentov, ukrepov ali drugih učinkovitih sredstev za ohranjanje produktivnih delovnih mest (preprečevanje stečajev) niti za odpiranje novih delovnih mest, zlasti v majhnih proizvodnih in poslovnih enotah (majhna podjetja, majhne organizacije s področja družbenih dejavnosti, zasebna obrt in podobno).

Na podlagi vseh teh razlogov in ocen lahko utemeljeno pričakujemo, da se bo v naslednjem letu, če bo zakon sprejet takšen kot je predložen, brez ustreznih varovalnih in pospeševalnih ukrepov, število brezposelnih zelo povečalo.

Zato so v teh razmerah in pod temi pogoji predložene spremembe in dopolnitve zakona o delovnih razmerjih nesprejemljive.

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije se sicer zavedamo posledic delovanja trga na področju delovne sile. Vendar kolektivnega odpusta delavcev ne more in ne sme biti, če ni predhodno sprejet program reševanja presežnih delavcev, s katerim se zagotovijo pogoji in ukrepi za nadaljnje delovno ureditev presežnih delavcev in začneta s

NAČELNI PREDLOGI

Prvi pogoji za učinkovito reševanje presežnih delavcev pa je v republiki Sloveniji sprejet »razvojno-socialni program«, ki bo zagotovil možnost za ohranjanje produktivnih delovnih mest in odpiranje novih.

Brez takega programa ni izhoda iz sedanjega – za številne delavce – brezizhodnega položaja. Zato zahtevamo od izvršnega sveta skupščine Republike Slovenije, da čimprej pripravi in predloži skupščini v sprejem tak program, o katerem predhodno dajo mnenje sindikati, ki delujejo v Sloveniji.

Zakon mora definirati vsebino programov za reševanje presežkov, hkrati pa tudi določiti odgovornost za izvajanje sprejetih programov ter opredeliti vpliv organov, ki predstavljajo delavce, ali sindikatov. Program reševanja presežnih delavcev mora biti sprejet s soglasjem organov, ki predstavljajo delavce, ali sindikatov. To zlasti velja za vsa podjetja, v katerih delavski svet ni organ upravljanja. Če je oblikovan delavski svet kot organ delavskega soupravljanja, ta daje soglasje k programu, ki ga sprejema upravni odbor; če delavskega sveta ni, to vlogo prevzame sindikat ali sindikati, organizirani v podjetju. Če delavski svet ali sindikat ne da soglasja, lahko podjetje sicer začne izvajati pro-

pristojnim sodiščem o resnosti razlogov za kolektivni odpust ali realnosti programa za reševanje presežnih delavcev. Sodišče pa ima vedno možnost, da sprejmečasne odredbe, s katerimi pre-pove izvajanje sprejetih programov.

Vsi ti predlogi se smiselno nanašajo tudi na zavode, druge organizacije, zadrage, banke, zavarovalnice in druge fizične in pravne osebe, ki imajo več kot 10 delavcev v delovnem razmerju.

KONKRETNI PREDLOGI

Poleg predlogov, da se z zakonom opredeli vsebina programa reševanja preseženih delavcev, odgovornost podjetja ali druge organizacije oziroma delodajalca za njegovo uresničevanje, način sprejemanja programa (s soglasjem organa delavskega soupravljanja oz. sindikatov) in pravico organov, ki predstavljajo delavce ali sindikate, da sprožijo spor pred pristojnim sodiščem, dajemo še naslednje konkretne predloge, ki naj se upoštevajo pri pripravi novega predloga spremembe in dopolnitev zakona o delovnih razmerjih.

– 29. člen: predvidi naj se, da delavec za čas

časne razporeditve na drugo delovno mesto ali v drugo organizacijo na delovno mesto, za katero se zahteva nižja stopnja strokovne izobrazbe, prejme OD, ki je zanj ugodnejši; sprejme naj se varianta k drugemu odstavku; za določanje časanih presežkov se naj uporabijo kriteriji kot za določanje trajnih presežkov

– 31. člen: ugotavljamo, da so delavci ali njihovi organi oziroma sindikati odrinjeni od odločanja o pravicah in obveznostih delavcev, ki postajajo presežni; le še v podjetjih v družbeni lasti, kjer je delavski svet organ upravljanja, delavci sodelujejo

pri sprejemanju teh odločitev, v vseh drugih oblikah podjetij pa so pravice delavcev do upravljanja oziroma soupravljanja zmanjšanje zgolj za njihovo pravico, da so o razlogih za presežke in o ustreznih ukrepih obveščeni ali imajo le pravico sodelovati pri pripravi programa.

Vztrajamo pri tem, da v podjetjih, kjer se poleg organov upravljanja oblikuje delavski svet kot organ delavskega soupravljanja, ta obvezno sodeluje v postopkih sprejemanja odločitev o presežnih delavcih, v podjetjih, kjer pa takega organa ni, pa funkcijo tega organa prevzamejo sindikati; menimo,

da brez soglasja delavskega sveta kot organa delavskega soupravljanja ali sindikatov ni mogoče sprejeti programa reševanja presežnih delavcev;

Sprejme naj se varianta k 5. odstavku.

– 32. člen: število 30 dni naj se poveča na najmanj 45 dni, v obdobju katerih se šteje, da gre za odpust večjega števila delavcev;

– 33. a. člen: sprejme naj se varianta k 2. odstavku;

– 34. člen: menimo, da je zgolj sodelovanje Zavoda za zaposlovanje pri sprejemanju programa reševanja presežnih delavcev, če gre za veliko število delavcev, premalo; zaradi materialnih posledic, ki jih taka odločitev pomeni za zavod, bi le-ta morala dati v teh primerih soglasje k programu;

– 36. a. člen: 4. odstavek naj se preoblikuje tako, da delavcu ne glede na delovno dobo v podjetju za vsako izpolnjeno leto dela pripada odpravnina v višini najmanj povprečnega mesečnega osebnega dohodka delavca v zadnjih treh mesecih; menimo, da ta odpravnina predstavlja odškodnino za izgubo dela in da je pravično, da delavci takšno odškodnino dobijo, zato naj se tudi varianta k 4. odstavku tega člena črta.

K PREDLOGU ZA IZDAJO ZAKONA O ZAPOSLOVANJU, ZAVAROVANJU IN DRUGIH PRAVICAH ZA ČAS BREZPOSELNOSTI Z OSNUTKOM ZAKONA

Predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je na seji, 26. novembra 1990, obravnavalo predlog za izdajo zakona o zaposlovanju, zavarovanju in drugih pravicah za čas brezposelnosti z osnutkom zakona in sprejelo naslednja stališča in predloge:

STALIŠČA

Predlog za izdajo zakona z osnutkom celovito ureja področje zaposlovanja, zavarovanja in pravice delavcev za čas brezposelnosti. Zlati pomembno je, da zakon določa tudi nekatere elemente pospeševanja zaposlovanja (aktivna politika zaposlovanja, štipendiranje), kar zagotavlja pogoje za uresničevanje temeljnega cilja, da si delavec z delom zagotavlja socialno in materialno varnost, ne pa z delom in pomočmi. Zakon mora tako urediti področje zaposlovanja, da bodo dane vse pravne in ekonomske podlage, da se zagotovi polna produktivna zaposlenost oziroma da nihče ne sme brez svoje krivde ostati dlje časa brez dela oziroma zaposlitve.

Zaposlovanju in zavarovanju za čas brezposelnosti je treba z zakonom zagotoviti tak sistem organiziranosti in financiranja, da bo samostojno, kar bo tudi dejansko zagotavljalo funkcioniranje tripartitnega sistema upravljanja področja zaposlovanja. Predvsem je potrebno sredstva za področje zaposlovanja izločiti iz republiškega proračuna ter ustanoviti sklad, s katerim bi upravljal upravni odbor zavoda za zaposlovanje. Če se sredstva za zaposlovanje zagotavljajo na podlagi obveznega in prostovoljnega zavarovanja, potem je tudi treba zagotoviti strogo namensko uporabo teh sredstev – to pa je seveda možno samo, če se ta sredstva zbirajo v posebnem skladu, najslabšem primeru pa na posebnem računu pri proračunu. Zagotavljati je treba tudi upoštevanje mednarodnih listih, po katerih sredstva zaposlenih za zaposlovanje ne smejo presegati 50 odstotkov ter da morajo delodajalci in vlada zagotoviti najmanj 50% potrebnih sredstev.

Osnutek zakona znižuje dosedanj nivo pravic začasno brezposelnih. Tako je znižana spodnja meja višine nadomestila, ne glede na vzrok za brezposelnost so vsa nadomestila določena v enakem odstotku od osnove, skrajšana je doba uživanja nadomestil. Predvsem je sporno znižanje spodnje meje nadomestil na 80% zneska, ki zagotavlja materialno in socialno varnost. Napačno je, da ta

dohodka kot tudi najnižji znesek nadomestil in pomoči. Sedaj se pogosto dogaja, da so nadomestila za čas brezposelnosti višja kot pa osebni dohodki. Nujno je treba posebej določiti najnižjo ceno dela za najmanj zahtevna dela v normalnih delovnih razmerah za polni delovni čas in za dosežene pričakovane delovne rezultate.

Metodologija za njen izračun (košarica življenjskih stroškov) pa mora zajeti poleg najnujnejših tudi trajne življenjske dobrine. Posebej pa je treba določiti najnižji znesek, ki zagotavlja materialno in socialno varnost v primerih, ko delavec brez svoje krivde ne more delati in si z delom zagotavljati socialne in materialne varnosti (brezposelnost, bolezen in podobno). Metodologija za določanje tega zneska (košarica življenjskih stroškov) pa mora vsebovati samo nujne življenjske dobrine, ki naj delavcu in njegovi družini zagotovijo preživetje.

Po našem mnenju mora zakon upoštevati tudi nekatere mednarodne listine, ki jih v Jugoslaviji iz različnih razlogov še nismo ratificirali. Gre predvsem za konvencijo MOD o pospeševanju zaposlovanja in ustrezno priporočilo. Prav tako pa je treba upoštevati ustrezne evropske listine, če se hočemo resnično tudi na tem področju socialno ekonomskih pravic približati Evropi.

NAČELNI PREDLOGI IN PRIPOMBE

Zakon o zaposlovanju mora omogočiti, da se z zaposlovanjem poleg zavoda za zaposlovanje ukvarjajo tudi druge organizacije, ki pa seveda morajo biti del celotnega sistema zaposlovanja. Ni razlogov, da se s posredovanjem zaposlovanja že zaposlenih, zaposlovanja določenih kategorij zaposlenih npr. menagerjev, strokovnjakov, posredovanjem občasne dela ne bi ukvarjale tudi druge organizacije in fizične osebe – med drugim tudi sindikati. Le za zaposlovanje prvih iskalcev zaposlitve in začasno brezposelnih naj bi v celoti opravljal zavod in organizacije, ki bi jih zavod pooblaštal za

Posredovanje prve zaposlitve in zaposlitve brezposelnim mora biti brezplačno ne glede na to, kdo zaposlitev posreduje, za ostalo posredovanje bi bilo dopustno uvesti plačevanje storitev, pri čemer pa mora ta dejavnost ostati neprofitna dejavnost.

V zakonu je potrebno predvideti, da se nivo pravic, če je delavec začasno brezposelen dalj časa, zniža po določenem obdobju. To bi lahko pripomoglo k temu, da bi iskanje zaposlitve bilo tudi interes začasno brezposelnega. Tatko naj bi višina nadomestila v prvih treh mesecih znašala 80%, kasneje pa naj bi znašala 60% osnove; podobno je mogoče urediti tudi povračila materialnih stroškov. Prav tako naj bi delavec imel v prvem ali prvih dveh mesecih pravico do zaposlitve, ki ustreza njegovi izobrazbi, kasneje pa bi moral sprejeti tudi zaposlitev, za katero se zahteva do dve stopnji nižja strokovna izobrazba kot je delavec ima. V primeru zaposlitve na delovnem mestu z nižjo strokovno izobrazbo kot jo delavec ima, bi imel tak delavec pravico do brezposelnosti, ostaja v evidenci zavoda, omogoči naj se mu dokvalifikacija ali prekvalifikacija in podobno.

Pomen zakona o zaposlovanju, zavarovanju in drugih pravicah za čas brezposelnosti je potrebno oceniti tudi z upoštevanjem sprememb, ki jih prinaša osnutek sprememb Zakona o delovnih razmerjih. Pričakujemo izredno rast števila iskalcev zaposlitve – tako iskalcev prve zaposlitve kot delavcev, ki bodo delo izgubili iz operativnih razlogov. Po nekaterih ocenah bo v Sloveniji v letu 1991 število brezposelnih močno presežilo število 100.000.

Kljub pomirjujočim izjavam predstavnikov vlade, da se obseg pravic z novim zakonom ne bo bistveno spremenil, se to verjetno ne bo uresničilo. Istočasno, ko se z osnutkom zakona predlaga znižanje pravic, pa vlada z osnutkom zakona o zagotavljanju sredstev za potrebe na področju socialne varnosti predlaga povečanje prispevka iz OD za zaposlovanje v letu 1991 za 200% v primerjavi z letom 1990. Za katere namene vse bodo ta sredstva porabljena? Ali bo prispevek podjetij in drugih delodajalcev zagotavljal naimani enak ob-

izvedbo sistema aktivne zaposlovalne politike? To so vprašanja, ki zahtevajo odgovor. Zaposlovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti ne more biti zgolj na ramenih delavcev.

Konkretni predlogi in pripombe:

Poleg predlogov iz uvodnih dveh delov gradiva dajemo še naslednje pomembnejše predloge in pripombe:

8. člen: Upoštevajo naj se naši predlogi in pripombe, dane med načelnimi predlogi, s tem da se s podzakonskim aktom določijo pogoji, ki jih morajo izpolnjevati organizacije (pooblašcene in druge) za opravljanje posameznih poslov s področja zaposlovanja. Vse organizacije in zavod naj povezuje celovit podсистem družbenega informiranja za področje zaposlovanja.

17. člen: V mnogih evropskih državah poznajo poleg obveznega tudi dodatno zavarovanje za čas brezposelnosti. Gre za načelo samoorganiziranja v podjetju, v panogi za dvig ravni socialne varnosti. Pravice iz dodatnih zavarovanj so opredeljene v statutih teh zavarovalnic. Zato bi poleg prostovoljne vključitve v državno zavarovanje lahko zakon dopuščal tudi možnost dodatnih zavarovanj.

20. člen: določa, kdo ne more uveljaviti pravic do denarnega nadomestila; mislimo, da je potrebno skriti našete primere – zlasti je treba dodatno proučiti 1., 2., 4., 6. in 7. alinejo, ki dopuščajo velike zlorabe v škodo delavcev. V drugem odstavku je zapisano, da nadomestila ne more uveljaviti zavarovanec, ki izpolnjuje pogoje za predčasno upokojeitev. Gre za bistveno znižanje pravic starejših delavcev, saj jih sili v predčasno upokojeitev, ne da bi zakon na to omejitev vezal obveznost dokupa delovne dobe. S tem zakon prisili posameznika v položaj, ko bodo do smrti prejeli nižjo pokojnino od polne. Predčasna upokojeitev je po ustreznih predpisih iz pokojninskega zavarovanja prostovoljna odločitev posameznika.

22. člen: Predlagamo, da znaša nadomestilo v prvih 3 mesecih 80%, kasneje pa 60% osnove.

Strinjamo se, da je najnižje možno nadomestilo zneska, ki se zagotavlja materialno in socialno varnost delavca oziroma da je najvišja odmera 5-kratnik te vsote, vendar le pod pogojem, da se hkrati določi nova metodologija za določanje tega zneska in ta znesek hkrati ne sme pomeniti tudi najnižje cene dela. Tako je na primer ob zadnji določitvi tega zneska ta znašal le 88% minimalne košarice življenjskih stroškov, prav tako se ne usklajuje z rastjo življenjskih stroškov. V takih razmerah bo zelo hitro postalo neživljensko tudi določilo, da sme biti najvišja odmera nadomestil le 5-kratnik tega zneska, in to ne glede na to, da davčni zakoni ne omejujejo višine osebnih dohodkov, od katerih se plačuje prispevek za zavarovanje za čas brezposelnosti.

25. člen: podpiramo osnovo besedila člena

s tem, da naj se nadomestila usklajujejo z rastjo življenjskih stroškov in z dodatkom, da je potrebno zagotoviti sprotno usklajevanje nadomestil z rastjo življenjskih stroškov.

27. člen: je novost in predstavlja učinkovito pomoč starejšim, ki so poleg invalidov na trgu delovne sile najbolj nekonkurenčni. Toliko manj je razumljivo zato določilo **2. odstavka 20. člena** o predčasnem prisilnem upokojevanju.

28. člen: 2. odstavek določa pogoje z pravico do izplačila denarnega nadomestila v enkratnem znesku. Če je zadnja alineja verjetno kumulativni pogoj k eni izmed prvih treh alinej, je to treba jasno zapisati.

29. člen: 3. odstavek postavlja delavca v položaj, v katerem mora nositi posledice nesmotrne odločitve zavoda, ki brez njegove privolitve vlaga njegovo kapitalizirano nadomestilo v drugo podjetje kot podlago za sklenitev delovnega razmerja. Navsezadnje je zavod in ne delavec kot v primeru 30. člena upnik za ta sredstva v stečajnem postopku. Zato delavec ne sme biti prikrajšan za izplačevanje nadomestila po 2. stečaju.

31. člen: 2. odstavek je treba dopolniti tako, da mora delodajalec revalorizirana vložena sredstva vrniti tudi, če tako kot v primeru mariborskega Lilet-Trenda delavcem ne zagotavlja vseh materialnih pravic iz delovnega razmerja.

33. člen: 3. alineja 1. odstavka naj jasno določi, da gre za polno starostno upokojeitev.

7. alineja naj se črta.

V 3. odstavku je treba določiti tudi kriterije za 5. alinejo 1. odstavka. Iskalec zaposlitve mora sodelovati v nekaterih akcijah le, če mu to dopušča zdravstveno stanje.

Določiti je tudi potrebno, kaj je primerna zaposlitev – oddaljenost prebivališča od kraja zaposlitve.

34. člen: Opozarjamo na položaj žensk, ki jim je delovno razmerje prenehalo med nosečnostjo ali v času porodniškega dopusta. Po veljavnih predpisih izgubijo pravico do nadomestila v času porodniškega dopusta. Njihov položaj je do sedaj reševal veljavni 27. člen Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za čas brezposelnosti, ki jim je jamčil nadomestilo za ves čas, ko bi bila taka ženska na porodniškem dopustu. Glede na to, da še niso pripravljeni novi predpisi, ki bodo urejali pravice porodnic, je potrebno tudi v tem zakonu njihove pravice zavarovati tako, da do konca porodniškega dopusta in dopusta za nego otroka ohranijo nadomestilo, ki jim pripada po predpisih o nadomestilih za čas porodniškega dopusta.

44. člen: vsebinsko spada v poglavje »Pravica do priprave za zaposlitev«.

46. in 47. člen: nadomeščata Zakon o kriterijih in načinu sofinanciranja uresničevanja pravic presežkov delavcev (Uradni list RS št. 30/90). Zakon nič več ne zagotavlja povrnitve 50% izplačanih oseb-

nih dohodkov za čas čakanja na delo in odpravnine. Zato pa se je možnost za sofinanciranje dokupa delovne dobe podaljšala s 3 na 5 let. Obseg zmanjšanja pravic je težko oceniti, saj zakon v IV. poglavju prinaša novosti, ki lahko nadomestijo izpuščeno v teh dveh členih.

48. člen: ta člen prinaša izredno pomembne novosti, ki lahko pomenijo bistven kvaliteten korak v zasnovi aktivne politike zaposlovanja. Osnutek zakona odpira možnost za sofinanciranje novih produktivnih delovnih mest in ne le zagotavljanja socialne varnosti v času brezposelnosti. Dejansko uveljavljanje te možnosti pa si bo treba izboriti v praksi. Zato bo izrednega pomena sodelovanje sindikatov pri upravljanju teh sredstev. 2. odstavek predvideva davčne olajšave za zaposlovanje določenih kategorij delavcev, kar pa ni razdelano v osnutkih davčne zakonodaje. Za neposredno prakso bi bilo zelo pomembno, da bi bile te olajšave v zakonu razdelane.

52. člen: med javna dela naj se vključijo tudi programi za pomoč osebam, ki so potrebne socialne pomoči (starejši, prizadeti).

56. člen: določa zgornjo višino republiških stipendij, ki je prenizka glede na trenutno višino zneska, ki zagotavlja socialno in materialno varnost.

60. člen: zavzemamo se za varianto, ki naj se dopolni tako, da se sredstva zbirajo v posebnem skladu in da sredstva prispeva tudi država. To je namreč predvideno v zadnjem odstavku tega člena.

61. člen: v četrtem odstavku, naj se opredeli, kdo sprejema statut zavoda (lahko tudi v 63. členu, kjer so določene pristojnosti upravnega odbora zavoda). Status naj potrdi upravni organ, pristojen za delo.

63. člen: ta člen naj bi v 1. alineji razdelal naloge na področju aktivne politike zaposlovanja.

65. člen: Smiselno bi bilo, da je predlagatelj kandidata za direktorja zavoda upravni odbor.

Pogoje, ki jih mora izpolnjevati oseba, ki kandidira za direktorja, naj opredeli statut, ne zakon.

66. člen: Smiselno bi bilo v naloge zavoda vključiti tudi področje migracij delovne sile in zato tudi predvideti v organizaciji zavoda npr. urad za ekonomsko migracijo.

Zavod mora imeti pravico samostojnih povezav z drugimi institucijami, ki omogočajo kvalitetnejše delovanje zavoda.

67. člen: v četrti alineji ne zadošča formulacija o ustanovitvi podjetja, pač pa zaposlitev v takem podjetju.

V 11. alineji naj se doda: ki mu zagotavlja socialno varnost.

70. člen: Doda naj se nova četrta odstavka, v katerem se določi, da se vse evidence v zavodu uporabljajo v skladu z določbami zakona o varovanju osebnih podatkov.

K PREDLOGU ZA IZDAJO ZAKONA O ODVETNIŠTVU Z OSNUTKOM ZAKONA

Osnutek zakona o odvetništvu, objavljen v Poročevalcu Skupščine RS št. 20, 14. 11. 1990, omogoča strokovno in učinkovito delovanje odvetništva tako glede pogojev in odgovornosti za opravljanje te dejavnosti, profesionalno povezanost odvetnikov v odvetniško zbornico in drugo.

V predlaganem zakonu pa pogrešamo ureditev pravne pomoči, ki se izvaja poleg odvetništva in ima pravni temelj v 7. in 8. členu veljavnega zakona o pravni pomoči (Ur. list SRS št. 23/79). Ker 8. podtočka 1. točke LXVII. amandmaja k ustavi RS določa, da Skupščina RS z zakonom ureja odvetništvo in drugo pravno pomoč, predloženi osnutek zakona pa v celoti razveljavlja sedanji zakon o pravni pomoči, ugoravljamo, da področje druge pravne pomoči zakonsko ni urejeno.

Pri tem želimo poudariti, vprašanje obstoječe pravne pomoči, ki jo v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije zagotavljamo na podlagi že omenjenih členov zakona o pravni pomoči in v skladu z internimi pravili svojim članom pri uveljavljanju pravic na podlagi dela in iz delovnega razmerja. Tako imamo tudi v določilih statuta ZSSS opredeljeno, da ima član pravico do brezplačne pravne pomoči pri uveljavljanju pravic pridobljenih iz dela.

Glede na določila mednarodnih konvencij, ustavne in zakonske vloge sindikatov kot predstavnikov delavcev ter v zvezi z uveljavljanjem njihove zaščitne vloge menimo, da je potrebno za zakonsko regulativno urediti tudi širše možnosti nujenja pravne pomoči, ne le odvetniških storitev, saj bi

v nasprotnem primeru bistveno omejili eno od temeljnih funkcij sindikatov.

Zato predlagamo, da se delovanje pravne pomoči v sindikatih uredi s posebno določbo, ki naj se doda kot nov člen za 2. členom osnutka zakona in se glasi:

»Sindikati lahko v skladu s svojimi pravili zagotavljajo svojim članom pri uveljavljanju njihovih pravic na podlagi dela in iz delovnega razmerja brezplačno pravno pomoč pri naslednjih opravilih in dejanjih:

- dajanje pravnih nasvetov,
- sestavljanje vlog v pravnih postopkih,
- zastopanja in zagovori pred sodišči, upravnimi in državnimi organi,
- zastopanja in zagovori pred organi upravljanja v organizacijah.«

Pravno pomoč v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije nudimo z redno zaposlenimi delavci in z delavci v pogodbenem razmerju.

Vsebinsko se pravna pomoč, ki jo nudimo v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, nanaša tudi na opravljanje v zvezi s funkcionalnim delovanjem sindikata, t.j. strokovna pomoč in svetovanje sindikatom podjetij. Tako je bilo v letu 1989 vseh obravnavanih primerov nujenja pravne pomoči 15.963.

Če bi bilo sprejeto predloženo besedilo zakona o odvetništvu, bi bil doseženi način organiziranja in izvajanja pravne pomoči v sindikatih onemogočen. Zato zahtevamo, da se zagotovi zakonska podlaga za opravljanje te funkcije sindikata v skladu s temi predlogi.

K PREDLOGU ZA IZDAJO STANOVANJSKEGA ZAKONA S TEZAMI

Predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je na seji 26. 11. 1990, obravnavalo predlog za izdajo stanovanjskega zakona s tezami in sprejelo naslednja stališča in predloge:

STALIŠČA

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije smo se že v naših predkongresnih razpravah in na kongresu samem zavzeli za celovito reformo stanovanjskega gospodarstva, zato predlog Izvršnega sveta Republike Slovenije za takšen celovit prijem podpiramo.

Bogastvo stanovanjskih enot (687.590 v primerjavi s 602.571 gospodinjstvom) kaže na navidezno pokritost stanovanjskih potreb, pri čemer pa gre za očitno alokacijo stanovanjskih enot in hkrati za njihov neprimeren standard. Zato se kljub takšni ponudbi stanovanjskih enot pojavlja stanovanjska kriza, na katero odločujoče vplivajo sedanja ekonomska gibanja. Stanovanjska kriza je še posebej izražena v večjih industrijskih središčih in prizadene zlasti mlade delavce in njihove družine.

S stanovanjsko reformo in njenimi ukrepi je potrebno preprečiti nadaljnjo stagnacijo in nazadovanje stanovanjskega gospodarstva, saj je od razvoja stanovanjskega gospodarstva odvisen razvoj številnih drugih gospodarskih panog.

Stanovanje je kot ena izmed primarnih človekovih potreb nujen pogoj za nadaljnji družbeni razvoj. Zato bi z reformo morali doseči:

- do leta 1994 ustvariti možnosti, da bo imel vsak mlad delavec v letu dni od zaposlitve primerno stanovanje,
 - zadovoljevanje stanovanjskih potreb mora biti delavcem ob ustrezni kreditni politiki zagotovljeno pod enakimi pogoji, da bo vzpodbudno in v funkciji večjega delovnega angažiranja posameznika in večjo produktivnost dela,
 - izdela naj se takšen sistem solidarnosti, ki bo materialno nezmožnim mladim ljudem in njihovim družinam zagotovil enako uveljavljanje pravic do stanovanja kot drugim zaposlenim,
 - ukrepi stanovanjske reforme ne smejo poslabšati stanovanjskega standarda upokojenecv in morajo omogočati enakopravno uveljavljanje njihovih stanovanjskih potreb,
 - cena dvosobnega stanovanja standardne velikosti in opremljenosti naj do leta 1994 znaša največ 5 povprečnih letnih plač delavca,
 - iz cene zidave novih stanovanj je potrebno izločiti komunalne in različne druge prispevke, saj so tudi ti podlaga za višje ovrednotenje stanovanjskega sklada in na njem izračunane stanarine,
 - omogočiti je potrebno odkup družbenih stanovanj po realni ceni z 20-letnim odplačilom,
 - posojilne pogoje je treba urediti tako, da bo s tretjinsko obremenitvijo plače v 20 letih posojilo odplačano,
 - uveljaviti je potrebno lastnike stanovanj in z ustreznimi ukrepi omogočiti preoblikovanje sklada družbenih stanovanj v zasebno last, različne oblike vlaganj kapitala v zidavo ali nakup stanovanj in spodbuditi oddajanje zasebnih, praznih stanovanj v najem.
- Glede na težak materialni in socialni položaj večine slovenskega delavstva je skrbne razprave in premisleka vredna odločitev, ali urejanje odnosov v stanovanjskem gospodarstvu v celoti prepustiti tržnim odnosom in zakonitostim. Zlasti ne more biti povsem prepuščena delovanju trga uporaba stanovanj in stanovanjskih hiš ter pomoč pri pridobivanju stanovanj v najem.

Zato zahtevamo, da se občine usposobijo za gospodarjenje s svojim skladom socialnih stanovanj in fondom za intervencije na stanovanjskem tržišču ter da oblikuje socialne fondе za učinkovito izvajanje subvencioniranja najemnin in za pomoč pri pridobivanju stanovanj v najem, zlasti materialno in socialno ogroženim delavcem in njihovim družinam.

KONKRETNI PREDLOGI IN PRIPOMBE

teza 15/a:

Predlagamo, da se za tezo 15 doda nova teza 15/a z besedilom: »Če stanovanja ne kupi predkupni upravičenec in je stanovanje prodano drugemu kupcu za njegove potrebe, mora občina iz fonda svojih stanovanj predkupnemu upravičencu zagotoviti primerno stanovanje.«

teza 21:

Stanovanjska zbornica Slovenije z opredeljeno vsebino, organi in strokovnimi službami je ob občinskih in republiških upravnih organih ter republiško stanovanjsko inšpekcijo lahko tudi nadomestilo za dosednji aparat samoupravnih stanovanjskih skupnosti.

Predlagamo, da se zbornica opredeli kot možna strokovna institucija in ne kot obvezna.

Vsebinsko plat delovanja zbornice naj opravljajo občinski upravni organi za stanovanjsko gospodarstvo.

teza 50:

Predlagamo, da se najemna pogodba sklepa za nedoločen čas. Beseda »praviloma« naj se črta.

Zakon naj določi izjeme, ko se najemna pogodba sklene za določen čas.

S to tezo je storjen najbolj radikalen poseg z odpravo stanovanjske pravice, ki pa jo mora nadomestiti stabilno in varno najemno razmerje.

teza 60:

Predlagamo, da se tretja alineja spremeni in sicer: »Če najemnik iz malomarnosti ali zavestno ne plača najemnine in stroškov, ki se plačujejo poleg najemnine v roku, ki ga določi najemna pogodba, tri mesece v zadnjem letu.«

Predlagamo, da se četrta alineja črta kot vzrok za odpoved najemne pogodbe, ker daje možnost za manipuliranje z najemnikom.

teza 61:

Nasprotujemo zakonski opredelitvi odpovedi najemne pogodbe brez krivde najemnika, vezane na odpovedni rok pred izselitvijo. Predlagamo črtanje 61. in 62. teze.

Najemna pogodba za nedoločen čas bi bila ob možnosti njene odpovedi brez krivde najemnika zaradi enostranskosti nesmiselna, obenem pa takšna zakonska opredelitev pušča delavca in njegovo družino v stalni negotovosti, praktično njegova stanovanjska potreba ni zadovoljena, dokler

ne postane lastnik stanovanja.

Zakon naj opredeli le izjeme, v katerih se najemna pogodba brez krivde najemnika lahko z odpovednim rokom odpove (uporaba stanovanja zase, odpoved hišniških storitev, smrt, razveza).

Zakon naj za te izjeme tudi zaveže občino, da mora najemniku v teh primerih zagotoviti drugo primerno stanovanje.

teza 98:

Nasprotujemo, da bi stanovanja, namenjena nosilcem družbenih funkcij, prišla avtomatično v last občine oziroma republike.

Za ta stanovanja so v preteklosti po posebnem Samoupravnem sporazumu združevala sredstva takratne družbenopolitične organizacije, občine in izvršni svet Republike Slovenije. Med podpisniki tega sporazuma je bil sindikat, ki je sredstva združeval izključno iz vira samofinanciranja.

Skladno s kriteriji o združevanju sredstev so se tudi stanovanja dodeljevala nosilcem družbenih funkcij.

Lastniki teh stanovanj so zato lahko le pravni nasledniki nekdanjih družbenopolitičnih organizacij, občine in republike za znesek družbenih sredstev, ne pa občina in republika avtomatično. V tem primeru je potrebno pravno ugotoviti idealne deleže pravnih naslednikov iz tako zgrajenega družbenega stanovanjskega sklada. Absolutno pravico participirati pri lastnini teh stanovanj ima Zveza svobodnih sindikatov Slovenije kot pravni naslednik Zveze sindikatov Slovenije, saj je v te namene, kot že rečeno, združevala izključno svoja sredstva.

teza 101:

Predlagamo, da se obvezni polog kupnine v višini 20% zmanjša na 10%. 20% obvezni polog kupnine v 60 dneh od sklenitve pogodbe o nakupu stanovanja predstavlja namreč za precejšen delež imetnikov stanovanjske pravice pretežak pogoj, še zlasti, ker dosedanja kreditna politika ni v funkciji motivacije odkupa stanovanj.

Predlagamo, da se plačilni rok za prodano stanovanje podaljša na 20 let.

S tem se vedno lahko zagotovimo realno vrednost anuitet, predvsem pa glede na ekonomske in socialne stiske s tem odpremo možnosti večjemu številu delavcev, da se odločijo za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše.

teza 118:

Daje možnost vračila lastne udeležbe ali priznanje idealnega deleža na stanovanju, kar ocenjujemo kot ugodno rešitev, vendar predlagamo, da se občanu, ki je že dobil vrnjeno lastno udeležbo, povrne delež zmanjšane udeležbe v primeru, ko je bila realna vrednost zmanjšana za več ali za tretjino in ne, kot je predlagano, za več kot polovico.

Predlagamo tudi upoštevanje lastnih vlaganj v stanovanje, da se ta oceni in odmeri od kupnine ali prizna v idealnem deležu.

Neustrezno so varovani uporabniki hišniških stanovanj, ki jim ne pripadajo nikakršni prostori, razen, če je med lastniki drugačen dogovor. Predlagamo, da mora tudi tem uporabnikom pomagati pri namenu občina, upokojenca pa ponuditi takoj v odkup primerno stanovanje pod ugodnimi pogoji.

Predsedstvo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je na seji, 26. 11. 1990, obravnavalo predloge za izdajo naslednjih zakonov z osnutkom zakonov: zakona o financiranju javne porabe, zakona o dohodnini, zakona o davku od dobička pravnih oseb, zakona o davku na izplačane osebne dohodke in zakona o zagotavljanju sredstev na področju socialne varnosti ter sprejelo naslednje

PREDLOGE IN STALIŠČA

1. Predsedstvo ZSSS podpira zasnovo predloženih zakonskih rešitev, ki naj bi nadomestile izjemno drag, nerazumljiv in tehnično zapleten sistem financiranja splošne in skupne porabe.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije se je na kongresu odločno zavzela, da morajo davki, ki se plačujejo v gospodarstvu, zagotavljati potrebna sredstva za družbene potrebe (alokacijska funkcija), vplivati na redistribucijo

dohodkov in premoženja v navpični in vodoravni smeri (distribucijska funkcija) in zagotoviti visoko zaposlenost ob relativno stabilnih cenah ter zagotavljanje sredstev za potrebe socialnih dajatev delavcev in državljanov. Ocenjujemo, da so omenjena načela v principu vsebovana v osnutkih predlogov za izdajo zakonov, zato podpiramo predloge za izdajo zakonov.

2. Predsedstvo ZSSS ugotavlja, da zaradi pomanjkanja prikaza finančnih posledic ostajajo razprave na načelnih ugotovitvah in niso možne primerjave z dosedanjim stanjem ter primerjave z gospodarstvom Zahodne Evrope, z uveljavljenim in utečenim takimi imenovanim socialnim tržiščem (v ZSSS odločno odklanjamo prijem, ki temelji na načelih liberalnega modela tržnega gospodarjenja), kjer so osnovni elementi družbe poleg blagovne proizvodnje civilna družba, pravna in socialna država. Odsotnost finančnih analiz in projekcij lahko izziva dvome in nezaupanje, ne glede na povsem sprejemljiva načela, opredeljena v predlogih za izdajo davčnih zakonov. Na tako ugotovitev nas navaja opredelitev v obrazložitvi osnutka zakona o financiranju javne porabe in sicer: »Pri tem bodo za leto 1991 kot prehodno leto zadržana v načelu dosedanja ureditev glede izvajanja nalog javne porabe na ustrezni ravni.« Dejstvo je, da to načelo ne upošteva možnosti in potrebe gospodarstva oziroma življenjski standard delavcev. Poudarjamo, da materialni in socialni pritiski krize, politične in spolitizirane konfrontacije, številne deviacije, lastne divjemu kapitalizmu, povzročajo krizo zaupanja. Dejstvo pa je, da brez zaupanja ni mogoče začeti množične aktivnosti za izhod iz krize (davčna politika in davčni mehanizmi so zagotovo nujen mehanizem). Aktivnosti, ki se ne opirajo na zaupanje in na stvarne, razumne in makroekonomske okvire, so obsojene na neuspeh. Upoštevano načelo, da bo v prehodnem obdobju leta 1991 zadržana dosedanja ureditev izvajanja javnih nalog, ne upošteva materialnih možnosti gospodarstva ter stroškov zelo drage države in nadgradnje prenaša na davkoplačevalce, zlasti pa na račun delavceva s posrednim učinkom na raven že sedaj podcenjenih osebnih dohodkov. Povsem razumljivo bi bilo, da se na račun predrage države povečajo sredstva za socialne programe in prejemke.

Predsedstvo ZSSS predlaga, da se predlogi za izdajo davčnih zakonov ne posredujejo v razpravo, če se hkrati ne posreduje finančni prikaz posledic zakonov, dinamiko in sorazmerja teh sprememb v financiranju skupne in splošne porabe.

3. Predsedstvo ZSSS predlaga, da se pri finančnem prikazu posledic ponovno proučijo rezerve (IV. poglavje osnutka zakona o financiranju javne porabe) glede na izjemno stanje v gospodarstvu. Povsem nelogično je zdaj obremenjevati gospodarstvo z deležem davkov za formiranje rezerv, ki se uporabljajo za kriticke proračunskega primanjkljaja. Tudi država in zlasti državna administracija se mora obnašati podjetniško in racionalno.

4. S stališča sindikata in delavcev menimo, da je davek na izplačane osebne dohodke povsem fiskalnega namena, za zagotavljanje proračunskih sredstev. (V obrazložitvi zakona je zapisano, da se poleg fiskalne vloge s tem davkom kot korektorjem osebnih dohodkov v razmerah družbene lastnine posredno omejujejo osebni dohodki.)

Država se ne more odreči patronatu nad osebnimi dohodki, zato se skozi ta davek, ki je proporcionalen in ga plačuje podjetje po stopnji 15% na bruto osebne dohodke, posredno pojavlja vloga države na delitvena razmerja med osebnimi dohodki in akumulacijo. Ne negiramo problema neustreznega razmerja osebnih dohodkov in akumulacije, vendar moramo opozoriti, da je ta instrument povsem nesprejemljiv. S proporcionalnim davkom se sicer prepreči prelivanje akumulacije v osebne dohodke, vendar se z davki zagotavlja oblikovanje akumulacije v družbenopolitični skupnosti, ne pa pri podjetjih in drugih fizičnih osebah, kar je glede na nacionalno delovanje sistema razširjene reprodukcije povsem nesprejemljivo. Smo pri paradoksu: revno gospodarstvo in bogata država. Tako zasnovan davek ne odigrava svoje redistribucijske vloge kot instrument socialne politike, da mora vsak državljan pod enakimi pogoji prispevati za javno porabo.

Predlagani proporcionalni davek je po svojem namenu in delovanju čisti podjetniški davek, ki obremenjuje stroške podjetja, ne pa dohodke posameznika.

5. Predsedstvo ZSSS poudarja, da se mora pri spremembah davčnih

obveznosti na republiški in občinski ravni zagotoviti, **da se obračunani čisti osebni dohodki delavcev ne smejo zmanjšati** tudi ob plačilu davkov iz čistih osebnih dohodkov.

Hkrati menimo, da se zaradi uveljavitve novega sistema davkov in prispevkov tudi ne smejo zmanjšati sedanja bruto osebni dohodki, določeni s splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo. V nasprotnem primeru nimamo več sistema – bruto in neto OD, ker so tako bruto kot neto osebni dohodki spremenljivi z zakonskimi in drugimi ukrepi države.

6. Predsedstvo ZSSS odločno podpira preoblikovanje in ustrezno organiziranje davčnih služb (in finančne policije s pooblastili, ki jih imajo take službe v razvitih državah), ki morajo biti usposobljene za uveljavljanje nove politike davkov in se tako davčna bremena ustrezno porazdelijo na vse davčne zavezanke in ne tako kot doslej predvsem na zaposlene delavce.

7. Konkretna pobude glede na določila posameznih osnutkov zakonov, ki jih predlagamo, so glede na pomanjkanje prikaza finančnih posledic nepopolne.

Predlagamo, da se:

a) v osnutku zakona o dohodnini

- v 9. členu naj se v 10. točki upoštevajo tudi sindikati,
- uveljavijo naj se tudi prispevki za humanitarno dejavnost,
- izločijo naj se tudi socialne pomoči po kolektivni pogodbi;
- v 17. členu naj se z ozirom na strukturo osebnih dohodkov ter primerjalno na zahodnoevropske države **uveljavi ostrejša progresija;**
- v 43. členu naj se vključijo tudi sindikati,
- nadomestila za inovacije se lahko obravnavajo po našem mnenju po 16. in 17. členu. Glede na položaj in pomen inovacij za nadaljnji razvoj naj se inovacije obravnavajo posebej in predvsem z dohodkovno motivacijskimi učinki.

b) v zakonu o davku od dobička pravnih oseb

– 6. člen: določa davčne oprostitve. 2. alineja določa, da davka od dobička ne plačujejo davčni zavezanci, ki zaposlujejo več kot 40% invalidnih oseb (invalidske delavnice) in davčni zavezanci, ki izvajajo poklicno rehabilitacijo invalidov, v skladu s posebnim zakonom.

Predlagamo, da se 6. člen dopolni z novo alinejo in davka oprosti tudi delodajalce za tisti del dobička, ki odpade na delovni prispevek zaposlenih delovnih invalidov in invalidnih oseb.

Opozarjamo tudi na 48. člen osnutka Zakona o zaposlovanju, zavarovanju in drugih pravicah za čas brezposelnosti, ESA 1018, ki določa, da se delodajalcem v skladu z zakonom lahko priznajo davčne olajšave za zaposlovanje določenih kategorij delavcev (iskalci prve zaposlitve, dolgotrajno brezposelne osebe, invalidi).

– Skladno s prejšnjo alinejo kaže proučiti znižanje davčne osnove v 22. členu predvsem s stališča motivacije za njegovo realizacijo. Menimo, da so oprostitve nizke glede na stroške, ki jih nosi država za tako opredeljeno brezposelnost;

– razumemo potrebo (hkrati je to izjemna odgovornost in ne le pooblastilo republiškega sekretarja), ki jo opredeljuje 31. člen, vendar zaradi jasnosti znanih pogojev za poslovanje tak ukrep lahko povzroči več škode kot koristi.

c) v zakonu o zagotavljanju sredstev za potrebe na področju socialne varnosti

– prouči naj se sedanja opredelitev 19. člena, ki je na dosedanja prakso osnova za maksimalno povečevanje prispevkov v vseh občinah, ne glede na dejanske možnosti in stvarne potrebe.

– 3. člen: osnutek zakona določa, da se sredstva za socialno varnost zagotavljajo izključno s prispevki delojemalcev in delodajalcev. Zakon naj določi možnost, da se sredstva zbirajo tudi iz davkov – kot prispevek države za uveljavljanje tistih pravic v okviru socialnih zavarovanj, ki se v skladu z načelom solidarnosti izplačujejo nekaterim kategorijam zavarovancev, ker je to zakonodajalec določil zaradi družbenega interesa, da se zaščiti socialna varnost teh kategorij ne glede na njihov prispevek v sklade zavarovanj.